60. évfolyam. Cluj—Kolozsvár, 1929. junius hó 1. 11. szám.

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ES MEZŐGAZDASÁGI LAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA. TELEFON: 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE. MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN ÉS 15.-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapitó tagdija 2000 lei, rendes tagdija évi 200 lei, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lei pótdij ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó: TÖRÖK BÁLINT AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési dij nem tagok részére: Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

Felhivás

a tagsági dijak befizetésére.

Az E. G. E. alapszabálya értelmében a tagsági dijak befizetése minden év január hó 1-én esedékes. A tagdijak befizetésére korábban is felhivtuk Tisztelt Tagtársainkat és ismételten is kérjük mindazon hátralékos Tagtársainkat, akik ezideig még nem fizették tagdijaikat, sziveskedjenek azt e sorok olvasása után az E. G. E. titkári hivatala cimére beküldeni, mert egyesületünk a reá háruló nagyfontosságu feladatnak csak ugy képes megfelelni, ha a közös cél érdekében tagjaink részéről erkölcsi támogatás mellett, kellő anyagi támogatásban is részesül. A hátralék összege a cimszalagon van feltüntetve.

Falufejlesztés.

Junius hó elsején kezdődik Budapesten a nemzetközi falufejlesztési kongresszus, amelyen tizenhat állam képviselői vesznek részt. A kongresszus előzményeit illetően el kell mondanunk, hogy a mozgalom magva De Vuyst belga államtitkár által 1925-ben egybehivott szükebb körü értekezlet volt, amely a falusi élet hátrányainak kiküszöböléséről tanácskozott s szükségesnek mondotta, hogy a falu érdekvédelmére megfelelő nemzetközi szervezet alakuljon. Az első nemzetközi falufejlesztő kongresszust a következő évben tartották Bruxellesben, ahol megalakult az állandó nemzetközi bizottság. Ez a bizottság vette azután kezébe a további kongresszusok rendezését s a kongresszus határozatainak propagálását is feladatává tette; evégből összeköttetésbe lépett a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézettel, a genfi Nemzetközi Munkaügyi Hivatallal s a párisi Nemzetközi Mezőgazdasági Bizottsággal s ezeket az összeköttetéseket arra igyekszik felhasználni, hogy a falusi élet megoldandó problémáit a legszélesebb nyilvánosság elé terelje. Most már a falukongresszusok a vidéki élet összes jelenségeinek vizsgálatával foglalkoznak s a különböző államok tapasztalatainak s adatainak egybevetésével rendkivül tanulságos anyagot szolgáltatnak mindazok számára, akiknek a falusi élet kérdéseivel foglalkozniok kell.

Az 1927. évi kongresszus Észak-Amerikában volt, 1928 ban Bernben tartottak tanácskozást s az akkor magyar részről történt meghivás alapján most Budapesten fognak összeülni. Érvényesült bizonyos fokig a magyar javaslat a kongresszus tárgyainak kijelölésében is, amelyek a következők:

1. Megfelel-e a falufejlesztés szempontjából a falusi vezetők mai rendszere és milyen változtatásokon kellene átmennie?

2. Milyen legyen a falufejlesztés szempontjából az iskola és az iskolánkivüli népmüvelés?

3. Az utóbbi évek a falu társadalmának összetételében milyen változásokat idéztek elő?

Ezek a vitapontok alkalmat adnak arra, hogy a falvak közigazgatási, kulturális szervezéséről s az agrárreformok hatásáról összefoglaló képet nyerjünk s esetleg hasznositható eszméket és célkitüzéseket vegyünk át. Igaz, hogy minden nemzet egészen külön világ s egészséges fejlődésének feltételeit a saját teremtő erejéből kell kialakitania, de azért kétségtelenül vannak intézmények, módszerek és eszközök, amelyeknek a belső viszonyokhoz igazodó meghonositása előnnyel kecsegtet.

Itt nálunk megláthatnák, hogyan lehet megélni a falusi embernek ut nélkül, járda nélkül, világitás nélkül, fürdő nélkül, tiszta ivóviz nélkül, doktor, bába és patika nélkül, nedves sötét lakásban, sárból döngölt padlón, célszerütlen táplálkozás mellett, szellemi elhagyatottságban.

Legjobb lesz, ha hallgatunk a magunk rendezetlen ügyeiről s inkább igyekszünk ellesni, hogyan védi a falut a külföldi államok gondoskodása, hogy kényelmesebb, szebb, emberibb legyen az élet s a nemzetnek ebből a vérkamrájából egészségesebb, müveltebb, elégedettebb emberanyag kerüljön ki? Mert valljuk meg, ebből a tárgykörből sok a tanulni valónk.

Azt látni azonban, hogy a külföldi államokban is baj van a falusi élettel. Általános jelenség mindenütt, hogy a falusi nép a városok felé özönlik, mert ide csábitják a kényelem és a szórakozás kecsegtető alkalmai és ide kergeti a mezőgazdaság egyre rosszabbodó helyzete. A mezőgazdaság már csak azért sem birja állandóan magához kötni a munkástömegeket, mert az év egy részén át nem ád foglalkozást és az agrárnépesség szaporodásához képest nem bővülnek a munka alkalmai. No meg ma már másképen akarnak élni az emberek, mint a régi világban. Az igény csábit, a munkaverseny kiszorit, de a mezőgazdasági termelés csökkent jövedelmezősége az, ami hajtja és kiüldözi az embereket a faluból. A kérdés tehát lényegében odaegyszerüsödik, hogy mindenekelőtt a mezőgazdaság helyzetén kell javitani, hogy azután a falufejlesztés problémái megoldhatók legyenek. (*By.*)

A cukorrépa trágyázása mésznitrogénnel.

A mésznitrogén megismerését és szélesebb körü alkalmaztatását a háborus időkben beálló műtrágya, különösen pedig a csilisalétrom hiánya okozta. Ekkor kezdték el alkalmazni, először a nagy uradalmak, óvatosan, szinte orvosságszerü adagokban. Az ezen időben elhangzott vélemények nem voltak kedvezőek. Egyesek semmi, mások nagyon kevés eredményt értek el vele. A gyors elterjedést gátló akadályok két csoportba foglalhatók össze: egyrészt a gazdák maradisága, másrészt a műtrágya helytelen alkalmazása volt a fő argumentum, mely a kisérletezési kedvet kezdetben megbénitotta. Nem igy volt azonban később. A háboru után ismét lehetett ugyan kapni csilisalétromot, de elmultak a gondtalan szép napok, mikor az a 20—25% árdifferencia nem jelentett különösebb terhet a gazdának. Ma már mindenki számol, mindenki mérlegeli, vajjon kifizetődik-e a műtrágya alkalmazása.

Módomban van két dunántuli nagy uradalom mésznitrogénfogyasztási adatait közölni. Eszerint alkalmaztak mésznitrogént:

1924-ben	1925-ben	1926-ban	1927-ben	1928-ban
		Tavasszal		
10 q	—	800 q	1100 q	2800 q
		Ősszel		
250 q	304 q	1350 q	1840 q	—

Egy alsódunántuli nagy uradalomban:

1924-ben	1925-ben	1926-ban	1927-ben	1928-ban
		Tavasszal		
—	—	600 q	750 q	1200 q
		Ősszel		
350 q	380 q	150 q	2400 q	—

Ezek a számok világosan beszélnek. Bizonyosan nem emelkedne a mennyiség évről-évre ilyen rohamosan, ha nem volna jövedelmezőbb a lassu hatásu, de olcsóbb mésznitrogén

MINERVA Biztosító r.-t. Igazgatóság: Cluj-Kolozsvár, Regele Ferdinand (Ferenc József-út) 37. sz. Saját székházában.

Vezérképviseletek: Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár, Marosvásárhely, Brassó, Szatmár és Arad.

Főképviseletek: Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Nagy-Szeben, Lugos, Zilah, Szászrégen, Dés, Gyulafehérvár és Beszterce.

Erdélyrészi képviselet: Az Erdélyi Gazdasági Egyesületnél, Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

A társaság foglalkozik a biztositás minden ágazatával. — Más társaságnál érvényben levő biztositásokat felelősség mellett olcsóbb díjjal átvesz.

Képviseletek: Minden községben. Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai díjkedvezményben részesülnek.

Állatbiztositás! Minden gazdának kötelessége a „Minervánál" biztositani! 122

BCU Cluj / Central University Library Cluj

használata. Ugyancsak bizonyitják ezek a számok azt is, hogy a mésznitrogén terhére rótt hátrányok kellő szakértelemmel kiküszöbölhetők. Igy tehát nem áll az a még a közelmultban is domináló felfogás, mely szerint a cukorrépa egyetlen nitrogéntrágyája a csilisalétrom. Nem akarom vitatni a csilisalétrom kitünőségét, tény azonban, hogy valamennyi nitrogéntrágya közül a legdrágább. A répatermesztés mai helyzete pedig a termesztési költségek minél nagyobb csökkentését követeli. Ez inditotta a gazdákat arra, hogy mikor nitrogénnek az egész tenyészidőre való pótlásáról van szó, az olcsóbb mésznitrogén alkalmazását kezdték bevezetni. Az eddigi kisérletek eredményei azt bizonyitják, hogy csaknem ugyanazt az eredményt, sőt azonos termésemelkedés mellett is, nagyobb jövedelmezőséget lehet vele elérni. Megkivánja azonban azt, hogy kora tavasszal (esetleg őszszel) szórassék ki, mindig jóval a vetés előtt, hogy ideje legyen anyagának átalakulni s maró, csirázást gátló hatása megszünjön.

Az alábbiakban felsorolom nehány nagyobb uradalom mésznitrogéntrágyázással elért eredményeit.

	Alkalmazott mennyiség kh.	Többtermés q
Szerencsi cukorgyár (erősen gyökérfekélyes répa) . .	100 kg.	8·—
Cukorgyári uradalom S., Heves megye	30 „	17·—
Ugyanaz	40 „	20·—
„	50 „	26·—
„	66 „	35·—
Nagy uradalom, Moson vm.	100 „	33·10
A. K. intézőség „ „	100 „	21·50

	Kg.	Többtermés	Tiszta jövedelem P.
Egy felső-dunántuli uradalom	100 + 150 Sp.	24·3	27·41
	100 + 150 „	34·13	61·96
	50 —	15·00	17·55
	100 + 120 Sp.	13·00	
	100 + 150 Sp.	21·00	17·48

Csak kivonat ez abból a sok adatból, mely a műtrágya használhatóságát bizonyitja. A kisérletet végző gazdák azon a véleményen vannak, hogy a mésznitrogén cukorrépa alá nagyon is megfelel. Igy a szerencsi cukorgyár többek közt a következőket irja: „Kétségen kivül megállapitható, hogy a mésznitrogénnel beszórt répaterületek fejlődése gyorsabb, az ilyen répa a tenyészidő alatt üde és feltünően élénk, sötétzöld szinü és igy véleményünk szerint a mésznitrogén termésfokozó hatása nem vitatható." Az igazság kedvéért olyan kisérleteket is bevettem, melyek alkalmazása nem járt jövedelememelkedéssel. Tettem ezt azért, hogy azokat is láthassuk. Az egyik esetben gyökérfekély pusztitotta a répát, másikban pedig tőzeges földön termett és itt a nagyobb adag mésznitrogént nem hálálta meg.

Leginkább azért nyilvánult meg az ellenséges érzés a mésznitrogén ellen, mert egyesek szerint alkalmazása folytán a cukortartalom csökken.

Tény az, hogy valamennyi nitrogéntrágya csökkenti, hatása szerint kisebb-nagyobb mértékben, a cukortartalmat, de főként ez mentesiti a mésznitrogént a fenti vád alól, mert éppen lassu hatása miatt ezen visszaesés a minimálisra csökken.

Egyik hazai cukorgyárunk végzett erre vonatkozólag pontos vizsgálatokat s eredményeit, 100—100 darab teljesen azonos tenyészkörülmények között levő répa átlaga alapján, a következőkben összegezi:

Összsuly gr.	Gyökérsuly gr.	Levélsuly gr.	Cukortartalom %
299	154	145	18·7
320	210	110	19·7
295	191	104	19·6
298	204	92	20·2
308	219	89	19·8
444	297	147	17·5
507	366	141	17·2
640	475	165	19·2

A mésznitrogén fejtrágyaként való alkalmazása még kisérletek tárgyát alkotja, annyit mindenesetre tudunk, hogy a már kikelt répára nem való, mert maró hatásánál fogva a zsenge leveleket leperzseli; ellenben a kikelt növényzet sorai közé a talajba juttatva, gyors, erőteljes fejlődést értek el.

Magyaróvár. *Grúber Ferenc.*

A tetszetős kaliforniai alma titka.

(F. G.) Erdélyben, mint gyümölcstermelésre kitünően alkalmas területen, lépten-nyomon, még a kisebb vidéki városokban is az üzletek kirakataiban kifogástalan, tetszetős kaliforniai almákkal találkozunk. Ez az alma éppen kifogástalan és féregmentes volta miatt általánosan kivánatos és szivesebben vásároljuk mindnyájan, mint a hazai termésü, rendszerint zamatosabb, de foltos és igénytelen kinézésü gyümölcsöt. Ennélfogva a hazai termelő kénytelen a gyümölcsét jelentékenyen olcsóbban piacra hozni, hogy egyáltalában elhelyezhesse. Ennek következménye az, hogy a termelő nem kap árat a gyümölcsért, elkedvetlenedik és azt mondja, hogy nem érdemes a gyümölcsfára áldozni, nem érdemes nagyobb költségeket befektetni a gyümölcsfák permetezésébe, mert hiszen, ha még költségeket sem áldoz, még akkor sem találja meg a számitását, tehát feltétlenül rá fog fizetni a gyümölcstermelésre, még pedig nagyobb mértékben, ha nagyobbszabásu kiadásokba bocsátkozik a különböző ápolási és permetezési munkálatok miatt.

Ám a magyar termelő nem veszi figyelembe, hogy gyümölcsfáink éppen az évtizedes elhanyagoltság miatt az elszaporodott gomba- és rovarkártevők állandó kártétele miatt termőképességükben a minimálisra csökkentek és ha ezt a termésmennyiséget, amelyet ma gyümölcsfánkint országos átlagban 5 kilogrammra taksáljuk, akkor természetes, hogy ez a termésmennyiség még a gyümölcsfa telepitési költségeinek, valamint a gyümölcsfa által elfoglalt termőföld területének tőkekamatait sem fedezheti. Ez a mennyiség nem fedezheti ezen költségeket még akkor sem, ha a leggondosabb permetezés által a legkifogástalanabb gyümölcs formájában kerülne le a gyümölcsfákról. Ezen téves kalkuláció alapján tényleg megérthető számos termelő idegenkedése attól, hogy áldozatokat hozzon akár pénzben, akár munkában a gyümölcsfák permetezése végett. Figyelmen kivül maradt azonban ezen kalkulációnál, hogy egy normális gyümölcsfa, például egy 15 éves almafa, 50—100 és 150 kg. almát is teremhet, azonban jelenleg, mint ahogy azt számtalan példa az országban igazolja, a sok éven át elszenvedett elhanyagolás miatt tényleg alig terem 5—6 kilogrammot. A gondos permetezés és gyümölcsfaápolás célja nemcsak az, hogy ezt a minimális termést egészségessé tegye, hanem főképen az, hogy visszaállitsa a gyümölcsfa normális termőképességét.

Mihelyt ezt a lehetőséget kalkulációba vesszük, azonnal belátjuk, hogy nemcsak azokat a költségeket birhatja el a gyümölcsfa, amelyeket nálunk ma nagyjában fánkint 3—4 kg. gyümölcs értékében szoktak megszabni, egy ugynevezett nálunk szokásos rendszeres ápolás esetén, hanem ennek akár háromszorosát is elbirná az a fa, amely egy 5 kg.-os termésről 30—50, esetleg 100 kg.-os termésre felfokozható.

Hogy tényleg milyen költségeket visel a kaliforniai alma, arra szolgáljon például az a legujabb, nagyszabásu mozgalom és tevékenység, amely ma Kaliforniában kezd nagymértékben érvényesülni. Megállapitást nyert ugyanis, hogy különösen arzénkészitményekkel sokkal intenzivebb módon kell a fákat és különösen a fejlődő gyümölcsöt permetezni, mint ahogy az idáig odaát is szokásos volt. Szükségessé vált ez pedig azért, mert látva azt, hogy milyen jó piaca Európa a kaliforniai almának, minél nagyobb tömegü, teljesen ép és kifogástalan almát iparkodott termelni Kalifornia, mert csakis a teljesen kifogástalan és féregmentes almát lehetett exportálni vasuton 5000 km. és tengeren 8000 km.-t kitevő távolságra. Hogy ezen kifogástalan minőséggel az itt helyben termő gyümölcsöt lekonkurrálja.

Miután pedig az eddig szokásos volt 3—4-szeri igen erős arzénpermetezést, amely a mienknél kétszeres-háromszoros arzénkoncentrációt használt, még nem volt képes nagy átlagban a normális termésnek 60—70%-át kifogástalan állapotban a férgesedés elől megvédeni, nemcsak hogy a permetezések számát 5 és 6 ra emelték, hanem az arzénkoncentrációk a permetleveknek szintén igen erős mértékben fokozták, sőt igen erős tapasztószerek alkalmazásával gondoskodtak az arzénnek a gyümölcsön való tapadásáról egészen a szüretig. Már pedig ez az eljárás sokszorta drágább, mint az a gyenge arzénvédekezés, ami nálunk divatos, amely maximálisan három permetezést ir elő, de a gyakorlat legtöbbször megelégszik azzal, hogy virágzás után egy arzénpermetezést, például Arzolával, végez.

Természetes már most, hogy az arzénnel ilyen nagy mértékben kezelt alma, amelyen még leszedéskor is erősen tapad a permetlé, közegészségügyi szempontból forgalomba nem hozható. De mégis végrehajtották ezt az erős permetezést, mert ezzel az egész termésnek 90—95%-a teljesen prima és tengerentulra exportálható gyümölccsé vált. Mielőtt azonban tengerentuli drága utjára elbocsátanák ezt a gyümölcsöt, a rápermetezett arzént természetesen el kell távolitani. Erre a célra költséges almamosó telepeket létesitenek, ahol drága berendezésekkel óvatosan 5%-os meleg sósavfürdőn áteresztik az almát, hogy leoldódjék róla az arzén. Ezt követőleg gyorsan meg kell száritani a nedves almákat, amire ujabb költséges meleg levegőszáritókat kellett létesiteni olyan berendezésekkel, hogy mindezek alatt az almák ne ütődjenek és teljes sértetlen épségüket megtarthassák.

Mindezen rendkivüli költségeket természetesen csakis azért birja el a kaliforniai termelő, mert a rendszeres ápolással és permetezéssel fenn tudja tartani fájának teljes termőképességét. Ha pedig mi is odatörekednénk, hogy 2—3 évig kitartó munkával és áldozatkészséggel, sinylődő gyümölcsfaállományunkat regeneráljuk, akkor a mi gyömölcsfáink is fognak olyan mennyiségeket teremni, amelyek rentabilissá teszik a gyümölcstermelést.

Nemzetközi mezőgazdasági kongresszus Bukarestben. Kiállitás Kolozsváron.

Junius hó 7-én nyilik meg Bukarestben a XIV. nemzetközi mezőgazdasági kongresszus, amely alkalomra számos külföldi delegátus fog Romániába érkezni.

A külföldi vendégek ünnepélyes fogadására széleskörü intézkedéseket tett a kormány. A kongresszus lezajlása után a külföldi vendégeket öt irányban kirándulásokra kalauzolják. — Egyik kiránduló társaság junius 14—15 napjain Erdélybe jön. Medgyesen a Connerth Frigyes gazdaságát, Dicsőszentmártonban a mésznitrogén gyárat, Kolozsvárt az állami intézményeket, Kolozson és Bonchidán az állami gazdaságokat tekintik meg.

A kongresszus előkészitésén külön rendező bizottság dolgozott és a bizottság ez alkalomra mezőgazdasági kiállitást is rendez Bukarestben. Kolozsváron is rendez egy kiállitást a helyi rendezőség, amelynek felkérésére az E. G. E. gyüjteményes kiállitásban az Erdélyben termelt kukorica és buza fajtákat fogja bemutatni.

BCU Cluj / Biblioteca Universitară Cluj

Országos mezőgazdasági hitelintézetet állit fel a kormány.

Ugy látszik, hogy a mezőgazdasági hitel kérdését végre már rendezni fogja a kormány.

Legujabb hirek szerint a mezőgazdasági hitel ellátása céljából egy országos jellegü jelzálog hitelintézet felállitására vonatkozólag törvényjavaslatot készitenek elő, sőt a javaslat még junius havában parlament elé is kerül.

A törvényjavaslat kapcsán rendezni fogják a telekkönyvi ügyet, eltörlik az adók behajtására vonatkozó végrehajtási utasitás 24. szakaszát, mely tudvalevőleg az állami követelések elsőbbségi behajthatóságára vonatkozik. Ezután az államkincstár prioritási joga csakis az ingatlant terhelő adókövetelésekre fog kiterjedni.

A tervezett földhitelintézet *Creditul Agricol* néven müködne egy milliárd lej alaptőkével, főüzletágát a zálóglevél kibocsátása képezné.

Az alapitandó intézet mellett a kormány meghagyja a régi zálóglevél üzlettel foglalkozó intézetek müködési szabadságát is, sőt megengedi, hogy a jövőben más jelzálogintézetek is alakulhassanak. A Creditul Agricol tehát nem lesz monopolisztikus intézmény.

A törvényjavaslat kiterjeszkedik az egész jelzálog üzlet rendezésére, megengedi a külföldi tőkeérdekeltségek részvételét a belföldi jelzálog intézeteknél és a külföldi hasonló intézetek belföldön való fiókjainak a müködését is a törvényes előfeltételek betartása mellett.

Hogy maga a Creditul Agricol milyen üzletpolitikát fog folytatni nem tudhatjuk. Az egész törvényjavaslat jelentősége abban kuliminál, hogy szabaddá teszi a jelzálog üzletet és eltörli az adók behajtására vonatkozó végrehajtási utasitás 24. szakaszát, ami eddig teljesen lehetetlenné tette a külföldi tőke részvételét a belföldi hitelellátás terén.

A heremag sikeres termelése.

Irta: *Lates Kornél.*

Ma, midőn a mezőgazdasági növénytermelés rentabilitását többféle közismert ok teszi szokatlanul kockázatossá — önként felmerül a baj orvoslásának szükségessége.

Heretermő buza- és árpatalajaink tulajdonosai a bajt az annyira keresett és viszonylagosan jól fizetett heremagvak kiterjedtebb termelésével csökkenthetik.

Ámde a heremag termelésnek is egyik legnagyobb baja, annak ugyancsak kockázatos volta. A vörös heremagnak kat. holdanként átlag legalább 200—300 kg.-ot kellene fizetnie, közepes termés mellett és ezzel szemben egyébként jó gazdáknál is alig 50—70 kg.-os átlagtermésekkel kell számolnunk. Nem szenved kétséget, hogy ilyen körülmények közt a heremag termelés nagyobb arányu kiterjesztésére a legtöbb gazda nem is gondolhat.

A sikertelenség okait éveken át tanulmányozva, arra az eredményre jutott a szaktudomány, hogy a baj két főokra vezethető vissza.

Az egyik ok az, hogy a nitrogéngyüjtő tulajdonságu herefélék talajában viszonylagosan kevés foszforsav áll a növény rendelkezésére, ami a magképződésnek nélkülözhetetlen feltétele.

A másik és nem kevésbbé fontos ok pedig az ápion rovar okozta igen tetemes kár. Valahány silány hozamu heretermést láttam, abban minden alkalommal meg lehetett találni az ápionnak több-kevesebb álcáját.

Az első ok elhárithető azáltal, ha a here első kaszálása után — tekintettel a kisebb quantumra — homokkal keverve szórunk el 60—75 kilogramm szuperfoszfátot két részre osztva, tehát kétszer és keresztbejáratva a szórógépet.

Az ápion ellen pedig a legjobb eredménynyel védekezhetünk aképpen, hogy a here első kaszálása után, midőn már a szuperfoszfátot elszórtuk, a táblát — lehetőleg azonban addig, mig a sarjuhere nem nőt magasra — 0·40%-os (Arzola „45") nevü vizben oldható arzénkészitménnyel megpermetezzük és a permetezést — főképen, ha utána nagyobb csapadék vagy záporeső érte a táblát — közvetlen a virágzás előtt megismételjük.

A szuperfoszfát alkalmazása egymagában nem fog sikerre vezetni, viszont az Arzola „45"-el való permetezés folytán meginduló féregmentes virágzás — noha ez maga is 100 %-kal nagyobb meghozamot eredményezhet kedvező talaj és csapadékviszonyok között — csak akkor lesz valóban rentabilis, ha a féregmentes virág jobban fog kötni a foszforszükséglet fedezett volta következtében.

A költség a következő:

75 kg szuperfoszfát átlag 17% kg à 23 L	= 281·— L.
Szórási költség homokkal keverve kétszer járatva a gépet	= 30·— „
1·6 kg Arzola „45" à 130 L.	= 208·— „
Két permetezéshez à 200—200 liter viz kihordása	= 30·— „
Két permetezéshez 4 napszámos költsége à 60 L.	= 240·— „
10 holdra kell átlag 1 permetezőgép 2500 L. 1 holdra esik ennélfogva 250 L. amelyek fenntartása és törlesztése 10%	= 2·50 „
Összesen:	= 801·50 L.

Az összes költség tehát a nyers vörös heremag ezidőszerinti ára szerint 25—30 kg. árába kerül.

A hozam külföldi kisérleti eredmények szerint — ha csak nem absolut eső nélküli a nyár, kat. holdanként legkevesebb 200 kg. ezen eljárás mellett. Felette kivánatos lenne tehát ha gazdáink kisérletet tennének ezzel a többtermelési módszerrel. Természetesen két egymástól távolabb eső táblán kellene a kisérletet végrehajtani, az egyiket ellenőrzésképen kezeletlenül hagyva.

A külföldi tapasztalatok azzal biztatnak, hogy a jól végrehajtott kisérlet eredménye minden valószinüség szerint az ismertetett módszer általános használatára és a gazda tiszta jövedelmének tekintélyes fokozására fog vezetni.

2015 milliárd lei Románia nemzeti vagyona.

Anghelescu professzor, aki annak idején a stabilizációs törvények első tervezetét elkészitette, nagyon érdekes tanulmányt jelentetett meg az országos statisztikai hivatal most kiadott legutolsó füzetében. A tanulmány cime a következő: Mennyi Románia nemzeti vagyona?

Anghelescu professzor mindenekelőtt Románia földingatlan értékét állapitotta meg. Az országban jelenleg 17 millió hold megmüvelt terület van és ha átlagban holdanként csak 2500 lejjel számitjuk az ingatlant, ugy Románia földingatlan értéke 42,750.000 arany lej.

Az erdők értéke 8 milliárd arany lej, a házingatlan értéke 4 milliárd arany lejre tehe ő. Az ipar és kereskedelmi vagyon körülbelül 8 milliárdra becsülhető. Az állami intézmények (vasut, hajózás stb.) értéke 6200 millió arany lejre becsülhető.

Románia összes nemzeti vagyona 69 milliárd és 250 millió arany lej. Ha ezen összegből levonjuk az ország külföldi tartozásait, mely körülbelül 4 milliárd aranylejt tesz ki, megtudjuk, hogy a nemzeti vagyon körülbelül 65 milliárd arany lej, azaz 2015 milliárd papir lej. Ez tehát annyit jelent, hogy az ország összes lakosaira több mint százezer lej (pontosan: 117.800 lej jut a nemzeti vagyonból.

Megjelent

Az Erdélyi Gazdák Zsebnaptára az 1929. évre

A naptár kizárólag gazdaérdekeket szolgál! A szövetkezeti eszme igaz hirdetője! Kis- és nagygazdáknak kalauza, tanácsadója! Gazdának, kertésznek, szőlésznek, borásznak, erdésznek, méhésznek nélkülözhetetlen!

Hirdetéseket felvesz és előfizetéseket elfogad az

Erdélyi Gazdák Zsebnaptárának szerkesztősége és kiadóhivatala Cluj-Kolozsvár, Attila u. 10.

A magyar egyházaknak nem szabad földet adni.

A gondatlan szamosmegyei agrártisztviselő egy igényjogosult református egyház kérésére azt felelte: „Nem lehet, titkos rendeletünk van, hogy a magyar egyházaknak nem szabad földet adni." Mennyire másképpen hangzik ez a kisajátitás igazságosságáról zengő Titulescu-féle frázisoknál. Meghazudtolja a földmivelésügyi miniszteret s az összes illetékes fórumokat, amelyek a földkisajátitás magyarellenes tendenciájának vádját irredenta koholmánynak minősitették.

Ez a község Sajószentandrás, vegyes nemzetiségü falu.

A falu református egyházközségéhez tartozik a szomszédos Keresztur község ref. magyarsága is, mint Szentandrás leányegyháza. E csekély lélekszámu leányegyház 6 és fél holdja igy a szentandrási papi dijlevélben szerepel, amivel együttvéve sincs meg az anyaegyháznak a törvényben előirt 32 holdja, dacára, hogy több mint 300 lelket számlál. És Corfescu biró ur a 9 hold hiány pótlása helyett, bizonyára a „titkos" rendelet által inspirálva, elvette a kereszturi leányegyháznak a szentandrási járandóságba számitott 6 és fél holdját.

A szentandrási gör. keleti egyház teljes kielégitése után még mindig maradt 60 hold rezerva. Ebből 50 holdat adtak a 27 kilométerre fekvő Naszód községben hirtelen néhány diákból alakult gör. keleti egyháznak. Pedig ennek az egyháznak nincs papja és szüksége sincs erre az 50 holdra, amit 27 kilométerre a székhelytől nem is mivelhetnek s igy az egyház kénytelen volt kiadni juhlegelőnek.

Szamosmegyében a nép és a pap között felmerülő konfliktusokból azonnal egy gör. keleti egyház keletkezik. A misszionáriusok résen vannak, s nem mulasztanak el egy alkalmat sem, hogy a románságot visszatéritsék ősi anyaegyházába. Somkeréken is ez történt. Hat család összeveszett a gör. kath. pappal és megalakitották az uj gör. keleti egyházat. A jutalom nem késett: a hat család, mint gör. keleti egyház, a sajószentandrási még fennmaradt 10 hold rezervából 7 holdat kapott.

Tehát az összes környékbeli román egyházakat törvénytelenül földhöz juttatták, a magyar egyház vagyonát pedig nemhogy nem egészitették ki a törvényes kvótára, hanem még kisajátitották s 17 holdat hagytak meg neki, hogy abból éljen a pap, a kántor és a felekezeti iskola.

Demeter János.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A bukaresti tőzsde mellett felállitják a kolozsvári, temesvári, csernovitzi és jasii tőzsdéket.

A kormány uj törvénytervezetei között nagy figyelmet érdemel az uj tőzsdetörvény tervezete.

A liberálisok egyik utolsó védővára a bukaresti tőzsde volt, ahonnan a stabilizáció alkalmával erős kirohanást intéztek a Nemzeti Bank ellen. A liberálisok a Maniu kormány pozicióját a Nemzeti Bank részvényeiben való bessz előidézése utján akarták megingatni. Ez adta meg a végső impulzust aztán ahhoz, hogy a gazdasági érdekképviseleti szervek részéről oly régóta óhajtott tőzsdereformot a kormány most szőnyegre vitte. Az uj tőzsde törvénytervezet főleg odairányul, hogy a liberálisok tőzsdei egyeduralmát megszüntesse. Evégből az ország több városában, igy Kolozsváron, Temesváron, Csernovitzban és Jassiban fognak uj tőzsdéket felállitani ami az értékek monopolisztikus áralakitását lehetetlenné teszi.

A mezőgazdákra nézve különösen nagy jelentőséggel fognak birni az uj tőzsdék abból a szempontból, hogy a mezőgazdasági termények árai egészségesebb légkörben fognak kialakulni s a mesterséges árfolyam alakitást, a spekulációt, a kereslet és kinálat megoszlásával, ha nem is tudjuk teljesen kibüszöbölni, de korlátozni birjuk.

A tőzsdetörvény javaslat teljes egészében még nem került nyilványsságra, úgy hogy annak birálatára még nem térhetünk ki.

Az eddigi közlések szerint a jövőben tőzsdeügynökök csak kereskedelmi akadémiai végzettséggel biró, vagy tiz évi bankgyakorlattal rendelkező egyének lehetnek. Kauciójukat 1.000,000 lejben állapitották meg, mig az alkuszoknak a kauciója 200,000 lej lesz.

Rendezi a törvénytervezet a *tőzsdebiróságok szervezetét is és bevezeti a gyorsitott peresitési eljárást.* Hogy a tőzsdei biróságok tagjai kikből fognak állani, még nem tudni. A közgazdasági érdekek azt kivánnák meg, hogy ott megfelelő arányban legyenek képviselve ugy az iparosok mint a kereskedők valamint a mezőgazdák.

Falufejlesztési tanfolyam Zilahon.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet szervezkedési mozgalmának meginditása mindezideig késedelmet szenvedett. Remélhetőleg azonban most már a gazdaköri fiókok alakithatása érdekében módositott alapszabályok jóváhagyást fognak végre nyerni. Ezért az E. G. E. elhatározta, hogy vidékenként falufejlesztési tanfolyamokat fog tartani, amelyeknek célja, hogy a vezetésre hivatott fiatal gazda-generációt, papokat, tanitókat és a falu sorsát szivén viselő más foglalkozásu férfiakat és nőket tájékoztassa és irányt szabjon számukra a falusi magyar földmivelő nép nevelése, vezetése és gazdasági érdekeinek védelme céljából való szervezése tekintetében.

A tanfolyamot végzett vezetők lesznek hivatva első sorban rávezetni a falu népét a helyi gazdakörök megszervezésére és hasznos közérdekü munkásság kifejtésére. Minden falu a saját akaratából, elhatározásából és erejéből kell, hogy megalakitsa és kiépitse gazdasági érdekképviseleti szervét.

E munka megkönnyitését fogják szolgálni a falufejlesztési tanfolyamok, amelyek közül az elsőt, a legközelebbről közlendő programm szerint, Zilahon rendezi az egyesület körülbelül julius hó utolsó hetében.

Az E. G. E. Erdély központibb fekvésü városaiban sorra óhajtja megrendezni a tanfolyamokat minden magyar földmiveslakta vidéken. A zilahi után Kolozsváron tervezi a legközelebbi tanfolyamot rendezni. Ennek sincs az időpontja azonban még véglegesen megállapitva.

Az erdélyi magyar földmivelő nép széttagoltan, magára hagyatottan, magyarnyelvü gazdasági szakiskolák hiányában szakismeretek nélkül nő fel és indul az élet utjára, hol minden téren letaszitva, háttérbe szoritva küzd a mindennapi kenyérért.

Az E. G. E. kezében hatalmi eszközök nincsenek, amelyekkel az erdélyi magyar földmivelő nép sorsának javitását szolgálhatná. De ha a földmivelő nép megélhetéséért, kulturájáért, egészségéért, nyugalmáért és boldogulásáért tövises és járatlan utakon küzd is, igaz ügyért dolgozik. Ha az igazat csak egy ember is hirdeti, milliókkal szemben is győzni fog az igaz ügyért való meggyőződéssel szolgált ügy.

Ha a tanfolyamok nyomán vármegyénként csak 10—20 gazdakör alakul, az már a 22 erdélyi vármegyében szinte félezer gazdakört jelent, amelyekben a gazdák tizezrei egyesülve már nagyobb erővel fognak össze a közös cél érdekében való munkára!

Kisebbségi sorsban élünk. Sok az adónk. Sok és nehéz munkánk közben kevés szóból kell megértsük egymást. Ezeken a tervbe vett tanfolyamokon minden faluból, hol magyar földmives él, vegyen részt két-két megbizott. Az E. G. E. is koldus szegény, mint akiknek érdekeit képviselni hivatva van. Ezért csak ritkán ismételheti meg ugyanazon vidéken tanfolyamait. Ragadja meg tehát minden érdekelt gazdatársunk, lelkész, tanitó és földmives testvérünk az alkalmat a tanfolyamok hallgatására az erdélyi magyar földmivelő nép egységes érdekképviseleti szervének mielőbbi kiépithetése céljából.

Kérdés — Felelet.

Kérdés: Cseresznye, meggy és barackfáimat a gyümölcspenész már virágjában támadja meg és ami gyümölcs maradna, az is rothadtan lehull. Miképpen védekezzem?

Felelet: A gyümölcspenész betegséget a Monilia-gomba okozza, amely bizony nagy fertőzés esetén a gyümölcsfákat virágzás idejében is megtámadja ugy, hogy azok megbarnulva, kötődés nélkül lehullanak. A Monilia nemcsak a virágokat és a gyümölcsöt, hanem a fiatal hajtásokat is megtámadja, azok be nem érnek s a legkisebb hidegben is elfagynak. A Monilia ellen hathatósan csak a Sulfarol nevü kolloidális kénkészitménnyel való permetezéssel védekezhet olyképen, hogy az első permetezés 2%-os erősségü Sulfarol permetlével még tavasszal a rügyfakadás előtt elvégezteti. Később, virágzás után és ezt követőleg 2—3 hét mulva ½%-os erősségü Sulfarol permetlével kell a fákat bepermetezni. A Moniliafertőzés igen ellenálló és azért senki se várja azt, hogy ezen betegségtől fáit egy-két permetezéssel megszabaditja, ehhez, hogy ettől teljesen megszabaduljon, 1—2 évi gondos munka is szükséges. Tekintettel arra, hogy a cseresznye és barackfákat a Monilián kivül egyéb gomba és rágókártevő is bántja, ajánlatos a permetezést Tutokil nevü permetező anyaggal végezni, amely ezen összes betegségek és rágókártevők ellen biztosan véd.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank RT.
Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii (volt Mátyás király-tér) 7. szám.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon.

SAJÁT TŐKÉI: 85 MILLIÓ LEJ.

Affiliált intézetei: Tordaaranyosvármegyei Takarékpénztár rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár rt. Székelyudvarhelyen és Székelykereszturon, Szászrégenvidéki Takarék és hitel rt. Szászrégenben, Népbank rt. Bánffyhunyadon és Szamosújvári Hitelbank Részv.-Társ. Szamosújváron. *Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizabely. — Betéteket elfogad áruraktár a vasut mellett.* 380

IRODALMI SZEMLE

Tanácsadó a gyümölcsfatermelők számára. Irta dr. *Szász* Ferenc. Megjelent a Magyar Nép füzetsorozatának 37—38. kiadványa gyanánt, a Minerva Irodalmi és Nyomdai Müintézet R.-T. betüivel. Ára 30 L.

A csinos kiállitásu kettős füzet négy fejezetben tárgyalja a gyümölcsfanevelés és gyümölcstermelés mindenkor időszerü kérdését. Az első fejezet a gyümölcsfákat, azok szaporitását, nemesitését és a faiskolai munkákat ismerteti. A második fejezet a gyümölcsösök telepitésével és fenntartásával foglalkozik, a harmadik az állati és növényi kártevőket ismerteti és végül a negyedik a gyümölcs szedését, eltartását és feldolgozását irja le.

A 220 oldalas füzetet igen sok sikerült ábra disziti. A könyv megrendelését a legmelegebben ajánljuk olvasóinknak.

A gyümölcsfák betegségei és ellenségei, valamint a gyümölcsfák terméketlenségének okai cimen dr. *Páter* Béla, volt gazd. akad. igazgató, egyetemi m. tanár tollából, az E. G. E. Irodalmi és Könyvkiadóvállalati Szakosztályának kiadásában, mint 62-ik kiadvány, most jelent meg négy és fél iv terjedelemben egy hézagot pótló szakmunka. A 20 képpel diszitett munka részletesen tárgyalja a gyümölcsfák közismert és leggyakrabban előforduló kártevőinek életmódját, valamint ismerteti az ellenök használható védőszereket és azok alkalmazási módját. A füzet ára mindössze 30 L. Megrendelhető az E. G. E. titkári hivatalában. Postán való küldés esetén a portó is beküldendő előre. A füzet bélyegilletéke egyszerüen keresztkötés alatt való küldés esetén 2 L, ajánlottan 15 L. A füzet nélkülözhetetlen minden gyümölcsös tulajdonos számára, ezért a legmelegebben ajánljuk annak megrendelését. Tájékozást szerzünk belőle a lisztharmat, penész, rák, vértetü, a rügyfuró bogarak, különböző hernyók, molyok, levéltetvek, paizstetvek, nyulrágás, stb. ellen való védekezés tekintetében.

Értesités. Ezuton értesitjük a n. é. gazdaközönséget, hogy Réthy László „Háziállataink okszerü takarmányozása" cimü könyve előreláthatólag a jövő hónap folyamán jelenik meg. Előjegyzéseket továbbra is elfogad Kovács Gyula könyvkereskedése Baia-Mare. A könyv ára 80 lei és portóköltség.

Törvények, rendeletek.

Uj kiviteli vámok. A Hivatalos Lap máj. 23-iki számában megjelent királyi rendelet a következő cikkek kiviteli illetékét állapitotta meg: Buza- és rozsliszt vagononként 500 lej. Korpa vagononként 500 lej. Bükköny vagononként 500 lej. Árpakása és árpaliszt vagononként 500 lej. Köles vagononként 2800 lej. Kender és lenkóc vagononként 5000 lej. Ezüst tárgyak és ékszerek kg. ként 10 lej. Vörös- és sárgaréztárgyak kg.-ként 1 lej. Olajpogácsák vagononként 500 lej. Melassé vagononként 500 lej. A fenti kiviteli illetékek 1929. május 23-án léptek életbe.

Módositják az egyes jegyzői illetékeket. Az utóbbi időben a közönség köréből sok panasz merült fel, hogy egyes esetekben a jegyzők tulmagas dijakat szednek a munkájukért. Az aradi prefektura a magas jegyzői dijak ügyében feliratot intézett a belügyminiszteriumhoz, a dijak mérséklését kérte. A belügymintsztérium több jegyzői munka diját modositotta. Igy a vonatkozó belügyminiszteri rendelet értelmében, sem a becslési bizonylatokért, sem az örökségek leltározásáért szedett dij nem lehet nagyobb 1500 lejnél. A munkabérszerződések hitelesitési diját és az adásvételi-szerződés közjegyzői illetékét 2000 lejben maximálták. A végrendeleti dij 5000 lejnél nem lehet nagyobb.

Az uj járlatlevelek diját 2 50 lejben, járlatjegy átirási diját 1 lejben, ujitási diját 50 baniban állapitja meg a rendelet.

Csiráztatási eredmények.

Az E. G. E. utján vásárolt vetőmagvak csiráztatási eredményeiről tájékoztatásul közöljük az alábbiakat. A megvizsgált vetőmagvak csiraképessége a következő volt:

Bánkuti korai tengeri	98	százalék
Bánkuti lófogu tengeri	92	„
Gr. Esterházy-féle lófogu tengeri	28	„
Glück Adolf-féle válogatott „	84	„
Dr. Felszeghy András-féle közönséges tengeri	94	„
Bánkuti sárga zab	92	„
Gr. Eszterházy-féle fehér zab	99	„
Székács-féle 8. sz. zab	96	„
Székács-féle 23 sz. zab	98	„
Hatvani nemesitett III. sz. zab	90	„
Hatvani nemesitett XVI. sz. zab	90	„
Brassói cukorgyári Sieger zab	98	„

Azok a tengeri vetőmagvak, amelyek nem padláson, hanem kasban voltak elraktározva, lényegesen veszitettek csiraképességükből. Az Eszterházy-féle kukorica vetőmag alacsony csiraképességének is az az oka, hogy kasban telelt a megvizsgált minta.

Kisebb szakközlemények.

A hangyák igen szivesen épitik bolyaikat farepedésekbe, üregekbe, elhagyott cserepekbe. Ezt a tulajdonságukat szintén felhasználhatjuk irtásukra; gyakran előfordul, hogy a kertben nem tudjuk a hangyák bolyait megtalálni. Ilyen esetben helyezzünk el egy cserepet szájával lefelé a hangyajárta helyekre. A hangyák rövidesen befészkelik magukat a cserépbe, ahol azután könnyen elpusztithatók.

A hagyma és a gyümölcsösben kárt okozó madarak. Kertjeinkben gyümölcsérés idején sok bajunk van a kis szárnyas kártevőkkel, melyek ellen sokszor igen nehéz az éredő termést megvédeni. Németországban sokszor láttam, hogy a közönséges, konyhai célokra használatos vereshagymát kettévágják és az igy felvágott hagymákat az éredő gyümölcs között több helyen a gyümölcsfák ágaira felaggatják. A cseresznyében nagy kárt okozó madársereg undorodik a vereshagyma szagától és azokat a fákat, amelyeken ilyen hagymaszelet van felakasztva, a kárt okozó apró vendégeink rendszeresen elkerülik.

Miért kell gyakran kapálni? A növénytermelés legfontosabb követelménye, hogy a növények állandóan elegendő vizzel és nedvességgel legyenek ellátva. Azok a területrészek, amelyeket nem lehet rendszeresen locsolni, a légköri csapadékra vannak utalva, tehát rendkivüli fontossággal bir az, hogy ezzel a nedvességgel helyesen gazdálkodjunk. A nedvesség, amint a föld felszinére esik, természetes sulyánál fogva a föld belsejébe igyekszik hatolni. Az első vizcsepp egy kis lyukacskát fur magának, amelyet a következő meghosszabbit, ugy, hogy rövidebb-hosszabb, hajszálvékonyságu csövek alakulnak, amelyek mind mélyebbre érnek le. Ezek a csövecskék, azonkivül, hogy a viz levezető csatornái, de a föld lélekzetvételét is szolgálják. Ha azonban szárazság áll be, ugy ezek a csövecskék igen veszedelmessé válhatnak, amennyiben a hajszálcsövesség törvényének alapján a föld belsejéből a vizet a felszinre vezetik és itt a meleg és szél behatása folytán a viz igen nagy mértékben elpárolog. Rendkivüli fontossággal bir tehát az, ha a földbe jutott nedvességet megfelelő eljárással megtarthatjuk. Ennek egyik legelső követelménye az, hogy a hajszálcsövecskék felső végét állandóan összeromboljuk, hogy a viz behatolhasson, de ne párologhasson el. A hajszálcsövecskék végét pedig tarlóhántással, vagy kapálással bontjuk meg, amely eljárással a földre hullt csapadék legnagyobb részét a növények részére a földben megőrizzük.

Ribizke gyümölcshullása. A ribizkeszemek a fürtről gyakran hullanak, a fürt gyér lesz, viszont betegségnek semmi nyoma sem látható rajta. Ez tényleg nem is betegség, hanem a szárazság az okozója. Száraz nyarak alatt a töveket öntözni ajánlatos.

A mohát a rétről a gazdák fogasolással szokták irtani. Ez azonban nem mindig sikerül. Sokkal jobb eredményt ad, ha a mohás területeket 5—10%-os vasgálicoldattal megpermetezzük.

Babkarók bemeszelése. Külföldi utamon sok helyen láttam, hogy a babkarót felhasználás előtt teljesen bemeszelik vagy sürü mésztejbe dugják. Ezt a házatlan csigák ellen való védekezés céljából igen jó sikerrel alkalmazzák.

EGYLETI ÉLET

Tagdijnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

Az 1928. évre 350 lei tagdijat és E. G. pótdijat fizetett: Gazdakör Ditro (50 lei 1917. évre), Jahraus J. Ferendia.

1929. évre 300 lei tagdij és E. G. pótdijat fizetett: Bányai J. Szkeresztur, Nagy F. Tövis, id. Kicsid G. Kajántó.

1929. évre 350 lei tagdij és E. G. pótdijat fizetett: Sz. Biró J. Ksármás, Német A. Lujzapuszta Dániel E. Gogánváralja, Szabó I. Gyeke (1926—27—28. év is), Jahraus J. Ferendia, Martini O. Agyéres, Gazdakör Bun.

Vegyes közlemények

Túry Lajos a Szilágyvármegyei Gazdasági Egylet főkertésze 69 éves korában Zilahon hirtelen elhunyt. *Túry* Lajos örökifju lelkü, őszfejü apostola volt Szilágyvármegye gyümölcstermelésének. Hosszu évtizeden át nevelt és oktatott kertészeket, telepitett gyümölcsfákat, szőlőt, diszbokrokat, amelyek már sok gyönyörüséget, hüs árnyékot nyujtottak és sokan pihenik közöttük örök álmaikat. Ő is az utóbbiak sorába állott. Az E. G. E. kiállitásaira maga hozta el személyesen kertjének gyümölcseit és faiskolájának legszebb csemetéit. Igaz lelki gyönyörüséggel töltötte be hivatását mindenkor köztiszteletben, szeretetben és megbecsülésben. Elhunytával támadt ürt nehéz lesz pótolni. — Legyen emléke áldott, nyugalma csendes!

Interpelláció a kisgazdák lovainak katonai célokra való lefoglalása ügyében. *György* József magyarpárti képviselő a parlamentben kérdést intézett a héten a földmivelésügyi és hadügyminiszterekhez, hogy milyen megoldást szándékoznak találni arra, hogy a kisgazdák lovait és marháit ne vonják el a legsürgősebb munkaidőben az őstermeléstől a hadgyakorlatok céljaira.

Felhivta továbbá a belügyi és munkaügyi miniszterek figyelmét, hogy a különböző *görög kelet egyházi ünnepnapok* alkalmával a vidéki hatósági közegek megakadályozzák más vallásuaknak a mezőgazdasági munkálatait. Ez a törvénytelen eljárás sokszor helyrehozhatatlan károkat okoz. A természetben megállás nincsen és igy a sokszor 2—3 egymást követő ünnepnap miatt az időszerü gazdasági munkák elmaradnak. A munkanapok számát az adók emelkedésének arányában fokozni, nem pedig apasztani kellene. A sérelmekre megfelelő orvoslást kér.

A Magyarszováti Dávid Ferenc ifjusági egyesület áldozócsütörtökön mükedvelői szinielőadással egybekötött táncmulatságot rendezett. A tiszta jövedelmet egy iskolai harmonium vételárára forditották.

Konjuktura-kutató intézetet állitott fel a kormány. A minisztertanács a pénzügyminisztérium mellett egy új intézetet állitott fel, a román konjuktura-kutató hivatalt. Az új intézet közvetlenül a minisztertanács kompetenciája alá tartozik, függetlenül minden minisztériumi adminisztrációtól. Az intézet feladatát a termelés, fogyasztás és forgalom alakulásának valamint az erre befolyást gyakorló tényezők beható figyelemmel kisérésének a szemelőtt tartásával az export s import politika irányitása képezi. — Terv szerint a megszünt Comisia Specială Economică hatáskörét, a részvénytársaságok müködési és alaptőkeemelési engedélyeinek a kiadását is a konjuktura-kutató hivatal veszi át. Az intézet élén Iliescu Lazar dr. pénzügyi tanácsos áll, aki mellé Nicolae Leont, C. Pandelit, Xenofon Nettat, Mircea Vulcanescut és Florea Zachariet nevezte ki a kormány.

Állatkiállitás Brassóban junius 13.-án. A nemzetközi mezőgazdasági kongresszus alkalmával folyó évi junius 13-án három csoportból álló állatkiállitást rendeznek Brassóban a Fellegvár alatti Apollo-téren. Ezen kiállitás harmadik csoportját a kisállattenyésztés képezi, melynek rendezésére az Első Erdélyi Kisállattenyésztő Egylet elnöke lett felkérve. Kiállitásra kerülnek: különböző fajbaromfiak (viziszárnyasok is) galambok, nyulak és sertések. A kiállitók között készpénzdijak, állami érmek és tiszteletdijak kerülnek szétosztásra. A kiállitott állatok külön e célra készült pavillonban lesznek kiállitva. Helypénz nem lesz beszedve. Bejelentési ivek korlátlan számban a Kisállattenyésztő Egylet vezetőségénél kaphatók.

Az erdélyi komlótermelés válsága. Erdélynek a küküllőmenti vidékein hires komlótelepek voltak évtizedek hosszu sora óta. Mint a mezőgazdasági termelésnek egyéb ágai ugy ez is a legsulyosabb válságba jutott. A termelőknek meg van az egész mult évi készlete. A belföldi sörgyárak csak cseh komlót vásárolnak. A belföldi terményeket egészen mellőzik és csak fele árat kinálnak érette. A küküllőmenti komlótermelők raktáraiban ma is több vagon komló fekszik eladatlanul. Az E. G. E. Növénytermelési Szakosztálya legközelebbi gyülésének tárgysorozatába felveszi a komlótermelők sérelmeit és a szükséges információk után megfogja tenni a lépéseket a termelők érdekeinek védelmére.

Nemzetközi heremag kongresszus Párisban. Az európai heremagkereskedők Párisban kongresszust tartanak a nemzetközi heremagkereskedelmi szokványok megállapitása céljából. Ugy értesülünk, hogy a kongresszuson Románia nincsen képviselve, noha az erdélyi heremag európai hirnévnek örvend és igy ott rólunk nélkülünk fognak határozni.

A szombatfalvi gazdakör fennállásának huszonöt éves évfordulóját ünnepelte meg e hó 20-án az ujonnan épült népház helyiségében. Az ünnepségen az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület is képviseltette magát. Az egylet képviseletében megjelentek közül Sz. *Szakáts* Péter egyesületi elnök a többtermelés nagy gazdasági fontosságáról tartott mindvégig lebilincselő előadást. *Varró* Elek egyesületi titkár a gazdasági szervezkedés szükségességét, *Lakatos* Tivadar egyesületi ig.-választmányi tag a baromfitenyésztés fontosságát ismertette. *Gyerkes* Mihály egyesületi ig.-választmányi tag a gyümölcstermelés fontosságáról tartott előadást. Az előadások között a Székely Dalegylet fuvószenekara müködött. Szavaltak Varró Vilma, Gagyi S. József, Gegő János, Dénes Sanyi. Kedvesen énekelt Nagy Ilona. — A gazdakör részéről ennek ujonnan választott fiatal elnöke, *Ferencz* József üdvözölte lelkes szavakkal a gazdasági egyesület kiküldöttjeit, végül pedig Gagyi Albert gazdakori jegyző mondott köszönetet minden egyes szereplőnek.

Digitized by Central University Library Cluj

A kolozsvári Gazdasági Egylet 1929. évi május hó 20-án hétfőn, pünkösd másodnapján délután Kolozsváron őszi állatdijazása javára jól sikerült táncmulatságot rendezett.

A kisbirtok helyett a középbirtokot akarja Románia alápjává tenni Mihalache törvényjavaslata. A földmivelésügyi miniszterium elkészült a kisajátitott birtokok szabadforgalmáról szóló törvényjavaslattal, mely alapvető fontosságu Románia agrárpolitikájának szempontjából. — Mihalache miniszter ugyanis gazdasági szempontból helytelennek itéli, hogy az agrárreform törpebirtokokra tagolta fel Romániát s ezért elhatározta, hogy az uj törvény utján a középbirtokrendszert juttatja érvényesülésre. A törvényjavaslat ma már meg is állapitja azokat a módokat, melyeknek révén a 3—4 holdas birtokokat 100—130 láncos birtokokra cseréli fel. Vajjon megint a magyarság rovására elégitik ki a megnagyobbodott igényeket?

Nemzetközi lentermelési kongresszus. A központi lentermelőszövetség s a mezőgazdasági szervezetek és hivatalok kezdeményezéséből nemzetközi lentermelő kongresszust akarnak összehivni Prágában, esetleg valamely más európai városba. A kongresszusnak az volna a célja, hogy közelebb hozza egymáshoz az európai lentermelőket, megvitassa a lentermelés fejlesztésének lehetőségeit s esetleg megalakitsa a lentermelők európai föderációját. A részleteket még nem állapitották meg s még a kongresszus időpontja sem biztos, legvalószinübben azonban jövő évben kerül a kongresszusra sor.

Huszonötezer hold szőlőt pusztitott el Magyarországon a téli fagy. Magyarországi jelentések szérint a szőlőérdekeltségek megállapitották, hogy a téli fagy Magyarország különböző szőlővidékein huszonötezerhold szőlőt pusztitott el. Ennek következtében mintegy harmincezer munkáscsalád esik el az idén kenyérkeresetétől.

A genfi cukorrépatermelési ankét javaslatai. Tárgyalások folytak a Népszövetség gazdasági bizottságában a cukoripari országok cukorrépatermelői között, hogy a cukorkérdésről folytatott népszövetségi ankét keretein belül ismeretessé váljék a cukorrépatermelők álláspontja. — Az egyes államok képviselői által a Népszövetséghez benyujtott javaslatok kérik a Népszövetséget, interveniáljon az egyes kormányoknál, hogy a cukoradót fokozatosan töröljék el s az európai vasuti tarifaviszonyokat, olymódon szabályozzák, hogy a cukortermelés és a cukorfogyasztás között legalább az európai államokban lehessen némi kiegyenlitődést létrehozni. A kedvező határozat Romániát is közelről érinti, mert már 3 év óta állandóan tultermés van a cukorból és a gyárakban az országnak egy évi szükséglete hever raktáron.

Tüzoltó tanfolyam Gyergyószentmiklóson. A Gyergyószentmiklósi Tüzoltó Egylet által nyitott hat hetes tanfolyam május 23.-án befejezést nyert. A tanfolyam első turnusában dr. *Gaál* Alajos egyleti orvos tartott a baleseteknél követendő első segélynyujtásról érdekes, szemléltető és rendkivül tanulságos előadást. A tanfolyam másik részében E. *Deér* Kálmán tüzoltóparancsnok tüzoltói ismeretekről, tüzoltási taktikáról, mentési és szerelési munkálatokról, továbbá a szerek gondozásáról tartott előadást. Megemlitésre méltó, hogy a helybeli tüzoltokon kivül a *csomafalvi* és *alfalvi* tüzoltóegyletek parancsnokai és tisztikarai is, nem kimélve fáradságot és költséget, a tanfolyamon részt vettek, hogy az ott nyert tanulságos dolgokat odahaza bajtársaiknak tovább adva, saját községük javára hasznosithassák.

Ingyenes méhészeti tanfolyam. Az E. M. E. a méhészeti szakismeretek terjesztése céljából 1929. évi junius hó 1.-től 15.-ig méhészeti tanfolyamot rendez a méhészet iránt érdeklődők részére. A tanfolyamon férfiak és nők, fiuk és leányok egyaránt résztvehetnek. Jelentkezéseket május hó 25.-ig naponta elfogad az Erdélyrészi Méhész Egyesület titkári hivatala Kolozsvár, Attila-utca 10. A tanfolyam hallgatói jelentkezéskor 100 lei beiratási dijat fizetnek, egyébként a tanfolyam ingyenes.

Szegődménylevelek kaphatók az E. G. E.-nél. Több oldalról merül fel az a kivánság, hogy a gazdaközönség gazdasági nyomtatvány, szükségletéről gondoskodjék az E. G. E. Ezen kivánalomnak eleget teendő, az egyesület szegődménylevelet nyomatott. A szegődménylevél való az alkalmazott alkalmazási feltételeinek felsorolására, a kivett járandóságok feltünteté. sére és az átadott tárgyak leltározására. Ezek ára drb.-kint 3 L. Megrendelhető az E. G. E. titkári hivatalában. (Kolozsvár, Attila utca 10.)

PIAC.

Gabonaárak Brassóban.

Buza 860—880, rozs 630—660, sörárpa 580—600, takarmányárpa 540—560, zab 620—660, kukorica 800—820, paszuly 2400—2600 lej mázsánként.

Temesváron. Buza 760—780, kukorica 770—790, zab 670 lej mázsánként.

Állatárak.

A belföldi élőállatvásárok az utóbbi hetekben állandóan élénk és egyre fokozódó forgalmat bonyolitottak le. A marha ára a belföldi piacokon változatlanul szilárd, bár ezt az irányzatot nem indokolja teljesen a belföldi kereslet, amely a legutóbbi időben kissé lanyhult. A szilárdulás kizárólagos oka abban található, hogy az élőállatexport a legutóbbi hetek alatt is fokozott tevékenységgel folyt. A romániai és a középeurópai élőállatárak a legutóbbi hetek alatt a következőképen alakultak:

	Ausztriában	Csehszlovákiában	Romániában
	lej kilogrammonként élősulyban		
Vágómarha . .	40'57—42'92	42'63—44'98	17—18
Sertés	58'50—59'68	61'15—62'62	52

Gabonapiac. Az európai gabonapiac ép úgy Amerika járma alá került mint az ipar, hol a gép és gyár óriások csak úgy öntik naponta ezer számra a gépeket. Az amerikai fejlett mezőgazdaság hatalmas tultermelésével Európa felé irányitja szekerének rudját és óriási áldozatok árán is el fogja önteni az európai piacokat olcsó gabonával és tönkre fogja még jobban tenni haldokló mezőgazdasági termelésünket. A belföldi piacon a helyzet aggasztó, a buza árak lanyhák 740—760 lei között mozognak. A lisztüzlet stagnál. Az elővételek a mai kurzus alatt állanak. Az őszi vetések gyengék, a tavasziak kielégitőek. A tengeri alacsony csiraképessége igen sok csalódást és kárt okozott az idén.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lei Vastag betükkel szedett szavak kétszeres áron számittatnak. Legkisebb apróhirdetés dija 40 lei.

Columbus műtrágyaszóró manapság az ellsmerten legjobb, ismertetőt dijmentesen küldünk. *Saturnus* Kereskedelmi Vállalat Sft. Gheorghe — Sepsiszentgyörgy. 224

Eladó 2 darab $1^1/_2$—2 éves siementhali bika. Értekezni lehet *Lázár Simon keresztesi gazdaságában.* Oprişani, judeţul Turda. 237.

Élő sövénynek alkalmas növények:

Gleditsia . .	1000 drb.	1200·— Lei	
Ligustor . .	1000 drb.	8000·— Lei	
Spirea tril .	1000 drb.	10000·— Lei	
Akácfa fiatal csemeték	1000 drb.	600·— Lei	

Spárgagyökerek 1000 drb. 1000 Lei.

Gazdasági Tanintézetek Faiskolája Medgyes, Erdély.

Ajánlunk legolcsóbban nagymennyiségben Rosa canina magoncokat,

bokorrózsáknak való alany vagy élősövénynek is igen alkalmas.

AMBROSI, FISCHER ÉS TÁRSAI

Faiskolák és szőlőoltványtelepek r.-t.

AIUD—NAGYENYED.

Árjegyzék dijtalan.

Ha csodás gyümölcstermelést akar, permetezzen télen

„SZULFAROL"

kénvegyület permetező szerrel.

Minden gombabetegség, liszharmat, gyümölcspenész ellen legjobban bevált védelmi szer. Ősztől kora avaszig, rügyfakadásig permetezzünk 2%-os Szulfarol oldattal!

Vértetü ellen

minden sebhelyet megvéd az

»ALMOLA«

kátrány-készitmény

A legolcsób Arzén permetezőszer!

ARZOLA „45"

olcsóbb mint minden más Arzén permetezőszer.

Szőlőben: megöli a molyt. Cyümölcsösben: megöl minden rágó férget. Lóherében, lucernában: ápionbogár, böde stb. ellen.

Lerakatok: Aiud-Nagyenyed: Hangya Központ; Alba-Iulia-Gyulafehérvár: Carl F. Jickeli; Arad: Mezőgazdák Kereskedelmi r. t., Sindicatul Viticol Timiş-Torontal; Bistriţa-Beszterce: Verkaufshalle; Braşov-Brassó: Kraffit & Herberth; Carei Mari-Nagykároly: Spitz Mór; Covasna-Kovászna: Wittenberger Mór; Cernăuţi-Csernovic: Schmidt & Fontin; Cluj-Kolozsvár: S-sor F. Gergely; Dej-Dés: Reuniunea Agricolă Someş-Szamosmegyei Gazdasági Egylet; Gherla-Szamosujvár: Florian Jakab; Giorok-Gyorok: Michael Schneeberger; Ludoşul de sus-Felsőludas: Gál Zoltán; Lugoj-Lugos: Camera de Agricultură; Mediaş-Medgyes: Johann Schmidt; Odorheiu-Székelyudvarhely: Varró Elek; Oradea Mare-Nagyvárad: Reuniunea Agricolă Bihor-Biharmegyei Gazdasági Egylet; Oraviţa-Oravica: Farmacia Knoblauch; Pancota-Pankota: Ioan Kayser; Satu Mare-Szatmár: Sindicatul Agriculturilor-Gazdasági Egylet; Sibiu-Nagyszeben: Carl F. Jickeli; Sighişoara-Segesvár: I. L. & A. Hesshaimer; Teremia Mare-Nagyteremi: Primária; Tg.-Mureş-Marosvásárhely: Farmacia Dávid János; Timişoara-Temesvár: I. Faicievici, Bulev. Reg. Ferd. 8.; Turda-Torda: I. Eszényi.

Vezérképviselet: FREDERIC SPODHEIM & Co. Bucureşti, Bulev. Elisabeta No. 3.

Nyomatott a Minerva R.-T. könyvnyomdai műintézetében Cluj—Kolozsvár, (Brassai-ucca 5. szám.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj